

Fritidsnämnden

Inrätta ett ”sportotek” i Nacka – för mångfald och miljö

Politikerinitiativ den 20 maj 2015 av Louise Granath (L) och Helena Håkansson (L)

Förslag till beslut

Fritidsnämnden noterar redovisningen och förklarar med den noteringen politikerinitiativet färdigbehandlat.

Sammanfattning

Liberalerna inkom den 20 maj 2015 med ett politikerinitiativ gällande att utreda förutsättningarna för att genom ett samarbete mellan kommun, föreningar, medborgare och näringsliv bygga upp ett sportotek i Nacka.

Kultur- och fritidsenheten har genom dialog med förenings- och näringsliv och civilsamhället undersökt efterfrågan av ett sportotek eller liknande koncept för utlåning av idrottsutrustning. Nacka kommun driver i dagsläget inget sportotek, men det finns de privata initiativen Sportbytarna och Sport Recycling i Nacka, som köper och säljer begagnad idrottsutrustning. Vissa idrottsföreningar har också i viss omfattning utrustning för prova-på aktiviteter och/eller utlån till föreningarnas medlemmar. Utlån av idrottsutrustning möjliggör ett ökat fritidsliv, stärker folkhälsan och stimulerar icke aktiva att börja idrotta. Återbruket och förlängning av livslängden på idrottsutrustning hushåller också med resurser och minskar miljöpåverkan. Då det inte ingår i kommunens primära uppdrag att driva ett sportotek och då redan externa aktörer har erfarenhet och expertis på området, bedöms att utveckling av redan befintlig verksamhet skulle kunna ske. Enheten kommer att utreda möjligheten att utöka fritidsnämndens projektbidrag för att stimulera redan pågående verksamheter i kommunen för att utveckla och bredda utlåning av idrottsutrustning.

Ärendet

Bakgrund

Den 20 maj 2015 inkom Liberalerna med ett politikerinitiativ om att fritidsnämnden uppdrar till kultur- och fritidsenheten att utreda förutsättningarna för att genom ett samarbete mellan kommun, föreningar, medborgare och näringsliv bygga upp ett sportotek i Nacka. Ett sportotek skulle enligt initiativet möjliggöra för fler unga att mötas inom idrotten, samtidigt som återvinning av utrustning bidrar till att hushålla med resurser och miljö.

Sportotek i andra kommuner

Ett sportotek fungerar likt ett bibliotek, men lånar istället för böcker ut idrottsutrustning. Det finns olika namn och sätt att organisera utlån av idrottsutrustning till exempel genom ett sportotek. Det kan vara utrustning som skridskor, hockeyklubbor, skidor, tennisracket eller ridhjälm. Sportotek finns och sprider sig över hela Sverige. Nedan beskrivs några exempel.

Sportoteket i Luleå

Luleå Kommun (fritidsförvaltningen och arbetsmarknadsförvaltningen) och Norrbottens Idrottsförbund fick ett tvåårigt projektstöd 2014-2016 av Folkhälsosatsningen i Luleå kommun för att starta ett Sportotek och en projektledare anställdes på två år. Under projekttiden öppnades fyra sportotek. Placeringen av sportoteken gjordes i områden utifrån ett socioekonomiskt perspektiv och är nu en del av kommunens service till medborgarna. I Luleå sker insamlingen av utrustning i samarbete med kommunens återvinning och genom att allmänheten skänker utrustningen till sportoteken. Arbetet med sortering och insamling av utrustning sköts till största delen av arbetsmarknadsförvaltningens personal genom personer som befinner sig i arbetsmarknadspolitisk åtgärd. Luleås sportotek har också med hjälp av pengar från sponsorer kunnat komplettera med en del inköp av ny och/eller begagnad utrustning. Under de första sex månaderna hade Sportoteket i Luleå 4 364 utlån och cirka 2 000 artiklar registrerade.

Fritidsbanken

Fritidsbanken är ett koncept som liknar sportotek och finns i elva kommuner idag. Från början var Fritidsbanken ett samarbete mellan Svenska Kyrkan, Forshaga kommun och projektet Ett Öppnare Värmland. Fritidsbanken Värmland fungerar idag som paraplyorganisation för alla lokala Fritidsbanker i landet.

De drivs av ideella på kvällstid och fungerar dagtid som praktikplats för personer som behöver arbetsträna. Grunden för Fritidsbanken är:

- Alla får låna
- Allt är gratis
- Fokus på miljö

Enbart Fritidsbanken i Deje i Värmland har i dagsläget samlat in över 3 500 artiklar till sin Fritidsbank och passerat 3 000 utlån, vilket motsvarar mer än ett utlån per invånare på orten.

Nuläge i Nacka kommun

Idag finns inget sportotek, eller något liknande koncept, som lånar ut idrottsutrustning i Nacka.

Dialog med idrottsföreningar

Idrottsföreningar i kommunen beskriver att de idag har en liten mängd utrustning för prova-på aktiviteter eller till utlåning för föreningens medlemmar. De ser bland sina medlemmar ett ökande behov av tillgång till utrustning för att kunna fortsätta idrotta. Många föreningar arrangerar därför så kallade bytardagar, där medlemmar inom föreningen kan byta utrustning med varandra.

Idrottsföreningar i Nacka som arbetar med att nå nya målgrupper, till exempel nyanlända eller ensamkommande barn och ungdomar, uttrycker också att det finns ett behov av att kunna ha utrustning för utlåning, både för prova-på tillfällen men även för att kunna stimulera till fortsatt idrottande.

Dialoger med idrottsföreningar i kommunen beskriver att det finns ett behov av att få ner kostnaderna kring idrottsutrustning. Resultat från forskningsprojektet "Ung livsstil" visar att åtta procent av de högstadielärover som slutat i en förening under de senaste 24 månaderna har gjort det på grund att det är för dyrt. Resultatet gäller för Stockholm och visar att problemet där är märkbart. Det finns inga liknande undersökningar för Nacka, i dagsläget, men dialogen med föreningarna vittnar om att de upplever samma sak.

Idrottsföreningarna i Nacka uttrycker att de i dagsläget inte har möjlighet att driva ett sportotek på ideell basis. Men ställer sig positiva till idén om ett sportotek i Nacka och tror att det skulle gynna utvecklingen av deras verksamheter.

Sport Recycling och Sportbytarna i Nacka

I Nacka finns två butiker, Sport Recycling och Sportbytarna, som köper och säljer begagnad idrottsutrustning.

Sport Recycling är en klimatsmart sportbutik belägen i Sickla. Butikens grundidé bygger på att alla barn och vuxna har rätt att idrotta och hitta rörelseglädje genom att prova på många olika idrotter under sin uppväxt. Många idrotter kan vara ekonomiskt krävande och då kan second hand utrustning vara ett bra komplement. Sport Recycling ser att efterfrågan på second hand ökar för varje år både av ekonomiska skäl men också på grund av en ökad miljömedvetenhet.

Sportbytarna i Nacka säljer och förmedlar begagnad sportutrustning för barn och vuxna. Sortimentet hos Sportbytarna består av utrustning för alla nivåer av utövare. Sportbytarna värnar om kvalitén på utrustningen och tar emot det som de bedömer som normalslitet till nytt. Sportbyternas motto är "Betala mindre, få mer"

Framtidens återvinningscentraler i Nacka

Kommunen och Nacka vatten och avfall AB har arbetat fram ett helt nytt koncept för framtidens återvinningscentraler i stadsmiljö. Kvartersnära Mini återvinningscentraler (Mini ÅVC) ska vara belägna i centrum och fungera som en anläggning att lämna in kläder och andra föremål till återbruk. Mini ÅVCer ska placeras i butikslokaler eller andra lättillgängliga lokaler. Mini ÅVC beskrivs i projekteringen vara bemannade, med hög service, i de boendes närhet i stadsmiljön, användarvänliga och estetiskt omsorgsfullt gestaltade. Idrotts- och sportartiklar kommer vara en självklar del av produkterna som kommer lämnas in till återbruk. Diskussioner om samverkan mellan föreningar och projektgruppen för MiniÅVC har förts och intresset att utveckla lokalerna och idéerna för utlån av idrottsutrustning.

Enhetens bedömning

Kultur- och fritidsenheten gör bedömningen att ett sportotek, utlån av idrottsutrustning, skulle möjliggöra för fler medborgare att utöva ett rikt fritidsliv och stärka folkhälsan. Genom att minska på kostnader kopplade till idrottsaktiviteterna sänks tröskeln till utövandet och steget från stillasittande till ett mer aktivt liv blir kortare. Genom återbruk förlängs också livslängden på idrottsutrustning och minskar miljöpåverkan.

Enheten har haft möten och dialog med Nacka Idrottsallians, föreningar, näringslivsaktörer, civilsamhället och projektgruppen för miniåtervinningscentraler för att undersöka intresse att driva och utveckla utlån av idrottsutrustning i Nacka. Samtliga är positiva till idén att låna ut idrottsutrustning och att samverka på olika sätt men har inte ekonomiska resurser att driva ett utvecklingsarbete. Enheten ser dock positivt på dessa aktörers kompetens och förmåga att utveckla utlåning av idrottsutrustning. Då det inte ingår i kommunens primära uppdrag att driva ett sportotek och då redan externa aktörer har erfarenhet och expertis på området, bedömer enheten att med viss ekonomisk stimulans skulle utveckling av redan befintlig verksamhet kunna ske. Enheten kommer därför att utreda möjligheten att utöka fritidsnämndens projektbidrag för att stimulera redan pågående verksamheter i kommunen för att utveckla och bredda utlåning av idrottsutrustning. Fritidsnämnden kommer ta del av enhetens utredning och förslag att bredda projektbidragen i kommande nämnd.

Ekonomiska konsekvenser

Förslag till beslut innebär inga ekonomiska konsekvenser för fritidsnämnden.

Konsekvenser för barn

Förslag till beslut innebär inga förändringar för barn och ungdomar.

Bilagor

Politikerinitiativet

Nadia Izzat
Enhetschef
Kultur- och fritidsenheten

Elin Brandefalk
Utvecklingsledare
Kultur- och fritidsenheten